

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 336 § 3 ΚΠολΔικ

Κυριάκος Δημ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
τ. Εφέτης τακτικής δικαιοσύνης
Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω
Νομικός σύμβουλος

1. Το άρθρο 336 § 3 ΚΠολΔικ θεσμοθετεί τη δυνατότητα του δικαστή να εξαγάγει συμπεράσματα επί τη βάσει αποδεδειγμένων πραγματικών περιστατικών. Πρόκειται για τα αποκαλούμενα δικαστικά τεκμήρια, δηλαδή για συμπεράσματα, τα οποία συνάγει ο δικαστής κατά τα διδάγματα της λογικής και της ανθρωπίνης εμπειρίας¹, ως προς την αλήθεια γεγονότων τα οποία αποτελούν αντικείμενο αποδείξεως. Προς τούτο, ο δικαστής – κατά την έρευνα του βασίμου συγκεκριμένου ισχυρισμού διαδίκου – θέτει ως βάση του συλλογισμού του, άλλο γεγονός, αποδεδειγμένο, για την αλήθεια του οποίου έχει ήδη σχηματίσει πλήρη δικανική πεποίθηση, βάσει επιτρεπομένων αποδεικτικών μέσων². Η απόδειξη αυτή καλείται έμμεση απόδειξη³.

2. Εξάλλου, όπως λέχθηκε ανωτέρω, για να λειτουργήσει η έμμεση απόδειξη εκ του άρθρου 336 § 3 ΚΠολΔικ, είναι απαραίτητο να αποδειχθεί η βάση του τεκμηρίου, δηλαδή να προκύψει ως αληθές το γεγονός από το οποίο ο δικαστής θα αντλήσει (αποδεικτικώς) το λογικό συμπέρασμα, περί του εάν εκ του γεγονότος αυτού (της βάσης του τεκμηρίου) αποδεικνύεται ή όχι το αποδεικτέο πραγματικό περιστατικό⁴. Εάν, περαιτέρω, η βάση του τεκμηρίου αμφισβητείται (λ.χ. προσβάλλεται ως πλαστό κατά περιεχόμενο ή ως μη γνήσιο, λόγω του ότι αμφισβητείται η γνησιότητα της υπογραφής), τότε είναι απαραίτητο να διαταχθεί η διεξαγωγή αποδείξεως⁵⁻⁶.

3. Εν κατακλείδι, επισημαίνεται ότι συνήθως ως βάση για την συναγωγή δικαστικού τεκμηρίου κατ' άρθρο 336 § 3 ΚΠολΔικ, (δηλαδή προς έμμεση απόδειξη), χρησιμεύουν ιδιωτικά έγγραφα, (εφόσον βεβαίως από αυτά δεν προκύπτει άμεση απόδειξη του αποδεικτέου γεγονότος).

¹ ΑΠ 820/1973 ΝοΒ 1974/327.

² ΑΠ 209/2001 Ελλ-Δνη 42/1554. ΑΠ 442/1993 Ελλ-Δνη 1995/88.

³ Ως έμμεση και δη δια δικαστικών τεκμηρίων, χαρακτηρίζεται η απόδειξη, όταν αποδεικνύεται μη ουσιώδες περιστατικό, από το οποίο ο δικαστής, με βάση τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας, συνάγει συμπέρασμα (ακριβέστερα : αποδεικτικό πόρισμα) ως προς την ύπαρξη ή μη του αποδεικτέου γεγονότος (Νικολόπουλος, Το δίκαιο της αποδείξεως, έκδ. 2005, § 9 IV 1 σελ. 120. Φραγκίστας/Φαλτσή, Δίκαιο αποδείξεως, έκδ. 1985, σελ. 50. Μπέης, ΕρμΚΠολΔικ, υπό το άρθρο 336 σελ.1408).

Αντιθέτως, ως άμεση, χαρακτηρίζεται η απόδειξη, η οποία τείνει, κατά τρόπο άμεσο, δηλαδή χωρίς παρεμβολή συλλογισμών του δικαστή, στην διαπίστωση του αποδεικτέου γεγονότος (Φραγκίστας/Φαλτσή, ανωτ., σελ. 50. Νικολόπουλος, ανωτ., σελ. 120. Μητσόπουλος, ΠολΔικ, σελ. 46).

⁴ ΑΠ 1614/1980 ΝοΒ 1981/1053.

⁵ ΑΠ 1045/2003 Ελλ-Δνη 45/102. ΑΠ 310/1996 Ελλ-Δνη 1997/87. ΑΠ 1338/1976 ΝοΒ 1977/936.

⁶ Ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, κατά την έννοια του άρθρου 335 ΚΠολΔικ, (και συνεπώς αντικείμενα αποδείξεως), είναι και εκείνα που αποτελούν τη βάση για την συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, κατά το άρθρο 336 § 3 ΚΠολΔικ (Μιχελάκης, Περί του αντικείμενου της δικονομικής αποδείξεως, έκδ. 1940, § 3 II σελ. 21 και § 5 III σελ. 34. Φραγκίστας/Φαλτσή, ανωτ., § 3).

